

Heràldica

Llinatges amb aucells a l'escut

És ben evident que les Aus, el grup zoològic que mou centenars de milers de científics i observadors entre els que nosaltres també hi som, no son presents tan sols, en el quefer humà, com a una part de les Ciències Naturals. Protagonistes de mites antiqüíssims, ja tenien ales i avui trobem aucells a les religions, a les arts, a la literatura, a l'astronomia i a un sens fi de manifestacions humanes com poden ser els refranyers o la heràldica.

Generalment els ornitòlegs passen de tota aquesta temàtica perifèrica, centrant-se en els aspectes biològics de les aus però altres pensem simplement que el coneixement mai fa nosa i que aquests aspectes completen en certa manera, la nostra formació ornitològica.

Avui tots els llinatges tenen un escut i maldament que no sempre ha estat així, l'origen tant dels cognoms com de l'heràldica és molt antic. Per triar un exemple clar, veiem l'escut de les nostres quatre barres, un dels més antics d'Europa: a la Història, ja apareix un segell del comte-rei Ramon Berenguer IV de l'any 1.150 però com a distintiu preheràldic, és present als sepulcres romànics de la Seu de Girona, de'n Ramon Berenguer II Cap d'Estopes, mort en 1.082, i de la seva besàvia la comtessa Ermessenda, morta en 1058. La llegenda però, encara fa remuntar més aquestes dates ja que situa l'ori

Aucellera (II)

Jesús R. Jurado
(dibuixos de Joana Cubí)

gen de les quatre barres en la figura del comte Guifré el Pelós (840-897). El mite diu que havent anat en Guifré a ajudar al seu oncle Carles el Calb, comte dels francs, contra una invasió dels normands, caigué ferit de mort i fou aleshores quan el mateix Carles honorà al moribund mullant la mà en les seves ferides i fent lliscar els dits sobre l'escut daurat de'n Guifré, deixant així gravades les quatre barres de sang. Altres diuen que fou el propi emperador franc Lluís el Piadós el que feu la cerimònia. Tal vegada res a veure amb la Història però era als voltants de l'any 897.

D'aquest aproximat 13'5 % d'escuts de llinatges considerats baleàrics que contenen motius ornitològics, per ordre alfabètic, el primer que trobem és el de **Aguiló** que es representa amb una àguila rampant de sable (negra), sobre un fons (camper), de color daurat.

Aguiló

Segons el cronista Alemany, Robert Aguiló fill de un notable de Tarragona, ja fou present a la Conquesta de les Illes, tocant-li en el Repartiment, tres alqueries de la banda de Pina i algunes possessions de Sineu.

Seguint aquest ordre, tot d'una trobem un altre escut ben curiós. Es tracta del que llueix l'antic llinatge **Alcover**, molt estès per municipis com Artà, Calvià, Campos, Manacor, Palma o Sóller. A l'escut, en camper d'argent es veu una àguila negra en vol, que a les arpes du un colom també negre. L'àguila té una fletxa clavada al pit.

Alcover

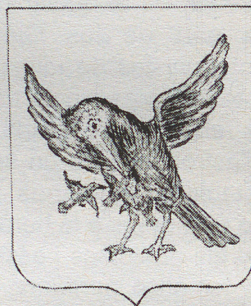

De vegades, els escuts no duen aus senceres ni criatures mitològiques senceres representades, sinó tan sols una part d'elles com caps, arpes o ales. Seria el cas de **Alemany** que sobre camper d'or du tres ales de gules (vermelles), **Alomar** que du una sola ala vermella sobre ones de la mar i fons daurat, o **Alós** que sobre camper d'argent du una ala i un ós tot de sable (negre).

Arribem ara, a l'escut del **Amorós**, lli-

natge documentat a Mallorca en el s. XVI. A l'emblema apareix un pelicà amb tres polls. Es tracta d'un antic símbol medieval de Déu pare i fill i pens que s'ha d'explicar una mica: ja en els Bestiaris del s. XIV es recull l'antiga creença de que si el pelicà és molestat pels polls, sovint els mata i després, penedit, ell mateix es pica al pit fins a sagnar. Aleshores fa beure d'aquella

Amorós

sang als polls i aquests tornen a la vida.

El paral·lisme entre pelicà-sang oferrida-polls tornats a la vida i Déu-Jesucrist-homes redimits, és òbvia, el que no sabem és si la creença es va escampar per poder després fer la comparança. A Mallorca, aquesta imatge es pot veure a una creu de terme de Montuïri pendent de restauració i a una finestra renaixentista d'Alcudia. I evidentment, també es conserva a l'escut del llinatge Amorós representant, sobre un fons daurat, al pelicà i els tres polls bevent-li la sang del pit, tot en negre o de sable. Segurament, per avui ja n'hi ha prou. Al pròxim article més... si encara comptem amb el vostre favor.